

ОПАСНОСТТА ОТ НЕПОДВИЖНИТЕ ПРЕПЯТСТВИЯ НА ПЪТЯ В ДЕЙСТВАЩИТЕ НОРМАТИВНИ ДОКУМЕНТИ В БЪЛГАРИЯ

инж.Петко Табаков,
член на УС на НТС по транспорта и
почетен член на ББАПБ

I.Дефиниция на препятствие

1. **Закон за движението по пътищата** - §6 т.37. (Нова - ДВ, бр. 43 от 2002 г.) "Препятствие на пътя" е нарушаване целостта на пътното покритие, както и предмети, вещества или други подобни, които се намират на пътя и създават опасност за движението. §6 т.1. "Път" е всяка земна площ или съоръжение, предназначени или обикновено използвани за движение на пътни превозни средства или на пешеходци. Към пътищата се приравняват и улиците.
2. **Правилник за прилагане на Закона за движението по пътищата** - §1 т.19. "Препятствие на пътя" е нарушаване целостта на пътното покритие, както и предмети, вещества или други подобни, които се намират на пътя и създават опасност за движението. §1 т.9. "Обхват на пътя" включва платното (платната) за движение, банкетите, тротоарите, разделителните ивици, отводнителните окопи, откосите и ивиците, ограничаващи пътя.
3. **Наредба № 3 от 16.08.2010 г. за временната организация и безопасността на движението при извършване на строителни и монтажни работи по пътищата и улиците** - §1 т.4. "Препятствие на пътя" е нарушаване целостта на пътното покритие, както и предмети, вещества и други подобни, които се намират на пътя и създават опасност за движението.

Само в цитираните нормативни актове е дадена дефиниция на препятствие на пътя, като в двата подзаконовни акта - ППЗДвП и Наредба №3, тя преповтаря тази от Закона. Обсъжданата тема третира неподвижните препятствия извън динамичния габарит на пътя, тъй като в него императивно не трябва да съществуват неподвижни препятствия. Извън динамичния габарит, но в обхвата на пътя по дефиницията на Закона,могат да се причислят опорите на мостови съоръжения, портали, дървета, стълбове за осветление, рекламни билбордове и др.подобни.

II.Изисквания за обезопасяване на неподвижните препятствия

1. **Закон за движението по пътищата** –

Чл. 178. (1) Наказва се с глоба от 2000 до 7000 лв.:

3. който нареди да се ремонтира път или да се постави съоръжение или препятствие по него, без да е взел мерки за осигуряване на безопасността на движението;

7. длъжностно лице, което не е взело своевременно мерки за отстраняване или сигнализиране по установения начин на препятствие на пътя или неизправност на **пътните принадлежности**, които могат да застрашат безопасността на движението;

Закон за пътищата - §1 т.4. "Пътни принадлежности" са: базите за поддържане на републиканските пътища; пътните знаци; **пътната маркировка**; светофарните уредби; автономните телефонни колонки; **крайпътните насаждения**; аварийните площадки; крайпътните чешми и площадките за краткотраен отдих; енергозахранващите и **осветителните съоръжения** заедно с прилежащите им терени; предпазните огради, направляващите стълбчета, снегозащитните съоръжения; защитните огради и другите технически средства за организация и регулиране на движението.

Съгласно дефиницията опорите на мостови съоръжения, портални, дървета, стълбове за осветление, рекламни билбордове и др. подобни извън динамичния габарит представляват препятствия. Част от тях са и пътни принадлежности. Няма пречка да се ползват репресивните текстове на чл.178 ал.1, посочени по-горе за да бъдат принудени стопаните на пътя да обезопасят съответните препятствия. А че те застрашават безопасността на движението показва статистиката за пътно-транспортните произшествия (ПТП). Тежестта на ПТП (загинали на 1 ПТП) при сблъсък на превозно средство с неподвижно препятствие (стълб, дърво и др.) е около два пъти по-висока спрямо средната тежест за всички видове ПТП.

2. В **Правилника за прилагане на Закона за движението по пътищата** и в **Наредба № 3 за временната организация и безопасността на движението при извършване на строителни и монтажни работи по пътищата и улиците** няма конкретни изисквания за обезопасяване на този вид препятствия.
3. В чл.84 ал.1 на **Наредба № 1 от 26.05.2000 г. за проектиране на пътища** има следното изискване: Засаждането на **дървета** не се допуска на разстояние, по-малко от 3,00 m от ограничителната линия на динамичния габарит. Клони и храсти не трябва да навлизат в светлия габарит.
4. В **Технически правила за приложение на ограничителни системи на пътищата по Републиканската пътна мрежа, одобрени през 2010 г.**, изискващите обезопасяване опасни места до външния ръб на платното за движение са разпределени в четири групи, в зависимост от потенциалната опасност. В опасност от III степен са причислени препятствия с особен риск за пътуващите в МПС, като не деформиращи се препятствия с голяма площ, разположени вертикално спрямо посоката на движение, не деформиращи се единични точкови препятствия, шумозащитни стени и др.. Тук спадат опорите на мостови съоръжения, портални, дървета, стълбове за осветление, рекламни билбордове и др. подобни.

Основи от бетон за носене на портални рамки, конзоли или други конструкции за пътни знаци се класифицират като „не деформиращи се препятствия с голяма площ“ и се категоризират в групата с опасност от III степен. Други носещи конструкции за пътни знаци и табели, като профилирани греди и тръбни конструкции са не деформиращи се единични точкови препятствия и се категоризират в групата с опасност от III степен.

Ако опасното място е на критичното разстояние от външния ръб на платното за движение следва да се изгради предпазна ограда с параметри, определени по методиката в Техническите правила. Като опасно място е дефинирано място или участък до пътното платно, изискващо защита, на което има опасност за неучастващи трети лица или за пътуващи в превозно средство, при излизане на ПС от платното за движение. Критичното разстояние при пътища с $V_{\text{доп}}=80-100$ км/час е 7,50 м., а при автомагистрала и скоростни пътища с $V_{\text{доп}} \geq 100$ км/час – 12,00 м. **Следователно с предпазна ограда трябва да се обезопасяват всички неподвижни препятствия, попадащи в посочените нормативни критични разстояния.** Техническите правила се използват в следните случаи:

-обезопасяване на потенциално опасни места при ново строителство, възстановяване, реконструкция или ремонт;

-обезопасяване на места от пътната мрежа в експлоатация с новопоявили се ПТП;

-обезопасяване на места от пътната мрежа в експлоатация, чрез обновяване на стари, морално и физически остарели ограничителни системи за пътища;

-обезопасяване на места от пътната мрежа в експлоатация с концентрация на ПТП;

-обезопасяване на места от пътната мрежа в експлоатация, където има други предпоставки за ПТП.

Т.е. не се прави разлика между ново строителство и експлоатация на пътищата. Статутът на този нормативен документ е нисък. Би следвало да се разработи наредба на МРРБ, която да се отнася както за републиканските пътища, така и за общинските пътища, скоростните градски магистрали и градските магистрали.

Ноември 2011 г.

инж.Петко Табаков
Член на УС на НТС по транспорта и
почетен член на ББАПБ